

Temat: Dzika przyroda w mieście (cały rok)

Czas trwania: 60 minut

Miejsce: sala edukacyjna/spacer po mieście

Uczestnicy: Klasy V-VIII

Cele:

- przedstawienie specyficznego ekosystemu, jakim jest miasto – zapoznanie ze specyficznymi warunkami panującymi w mieście
- zapoznanie uczestników z gatunkami dzikiej flory i fauny występującej w mieście
- zapoznanie uczestników z rozpoznawaniem śladów i tropów pozostawianych przez dzikie zwierzęta występujące w mieście
- przedstawienie znaczenia różnorodności biologicznej
- uwrażliwienie na piękno przyrody i potrzebę jej ochrony
- kształtowanie właściwych postaw ekologicznych

Pomoce dydaktyczne:

- karteczki samoprzylepne
- zdjęcia roślin ruderalnych (np. mniszek pospolity, babka zwyczajna, żótlca owłosiona, perz właściwy, gwiazdnica pospolita, dziurawiec zwyczajny, bylica pospolita)
- zdjęcia roślin ozdobnych (np. tulipan, żonkil, piwonia, kosmos, nasturcja, aksamitka, dalia, tuja, krzewy i drzewa ozdobne)
- atlas do oznaczania roślin ozdobnych i dzikich
- kartki z wypisanymi nazwami gatunkowymi zwierząt występujących w miastach (np. wróbel, krzyżówka, sokół wędrowny, sroka, kuna domowa, mysz domowa, szczur wędrowny, wiewiórka, lis, dzik, kawka, gołąb miejski)
- atlasy zwierząt

Metody:

- pogadanka
- dyskusja kierowana
- burza mózgów
- praca w grupach
- praca plastyczna

Realizacja zajęć

Realizacja zajęć przebiega w sali edukacyjnej. Można również nieco zmodyfikować scenariusz i przeprowadzić zajęcia w pobliskim parku czy ogrodzie. Uczestnicy podczas zajęć dowiedzą się, jakie specyficzne warunki środowiskowe panują w mieście oraz jakie gatunki zwierząt i roślin znajdują dla siebie warunki do życia w takim ekosystemie.

- **Wstęp**

- ✓ Pytamy uczestników o to czy miasto jest dobrym środowiskiem dla życia dzikich roślin i zwierząt?
- ✓ Jakie są wady a jakie są zalety życia w mieście?
- ✓ Jakie gatunki roślin kojarzą się nam z miastem?
- ✓ Jakie gatunki zwierząt kojarzą się nam z miastem?

- **Zadanie 1 - Specyfika warunków środowiskowych panujących w mieście.**

Każdy z uczestników otrzymuje małą karteczkę samoprzylepną, na której zapisuje jedną cechę środowiska miejskiego. Nakierowujemy uczestników, żeby uwzględnili takie cechy jak wilgotność powietrza, temperatura, różnorodność gatunkową, zanieczyszczenia.

Swoje odpowiedzi przyklejają na tablicy. Wspólnie odczytujemy pomysły uczestników. Na tablicy, lub też można w formie plakatu, który zostanie powieszony w sali po zajęciach, spisujemy warunki charakterystyczne dla środowiska miejskiego (np. wyższa temperatura niż poza miastem, zanieczyszczenie powietrza, niższa wilgotność powietrza, duża ilość odpadków spożywczych i śmieci, zasolenie gleby, duża liczebność niektórych gatunków, lecz niższa różnorodność). Które z nich sprzyjają występowaniu zwierząt i roślin, a które nie?

- **Zadanie 2 - Rośliny występujące w mieście.**

Pytamy uczestników o to, dla jakich roślin miasto jest dobrym miejscem do życia? Jakie warunki środowiska miejskiego sprzyjają ich występowaniu? Tłumaczymy, że w mieście spotkamy rośliny na przestrzeni kształtowanej przez człowieka oraz takie, które pojawiają się samoistnie. Tłumaczymy pojęcie roślin ozdobnych oraz ruderalnych.

Każdy z uczestników otrzymuje zdjęcie rośliny, jego zadaniem będzie określenie czy jest to roślina ozdobna czy ruderalna oraz nazwanie jej, z pomocą atlasów do oznaczania roślin. Wspólnie omawiamy gatunki, uczymy się nazw. Opowiadamy ciekawostki o różnych gatunkach, np. z jak daleka pochodzą rośliny ozdobne, często uprawiane w naszych ogrodach.

- **Zadanie 3 - Zwierzęta występujące w mieście – praca plastyczna.**

Jakie gatunki zwierząt występują w mieście? Wspólnie wymieniamy gatunki, które kojarzą się nam ze środowiskiem miejskim? Jakie warunki środowiska miejskiego sprzyjają ich występowaniu? Czy wszystkie z tych gatunków dają się spokojnie obserwować? Które z nich prowadzą skryty tryb życia? Po czym można stwierdzić ich obecność (ślady żerowania, tropy, głosy, miejsca odpoczynku i rozrodu)?

W jakich częściach miasta spotkamy dany gatunek zwierzęcia? Jakie elementy miast wykorzystują dane gatunki? Każdy uczestnik losuje nazwę zwierzęcia. Jego zadaniem będzie wykonanie prostego projektu graficznego, pokazującego, w jakiej części miasta spotkamy dany gatunek i jakie elementy miasta wykorzystuje do rozrodu, żerowania odpoczynku itp. (np. dla sokoła wędrownego betonowe bloki imitują półki skalne, gołębie miejskie wyjadają resztki pożywienia na chodnikach, lisy wyciągające odpadki ze śmietników lub kopiące nory w nasypach kolejowych bądź w parku).

Wspólnie zastanawiamy się, które z tych gatunków wchodzi w konflikt z człowiekiem. Jak uniknąć w mieście konfliktu człowiek – zwierzę?

- **Podsumowanie zajęć**

Pytamy uczestników, co najbardziej zapamiętali z zajęć? Jakie gatunki roślin i zwierząt występują w mieście? Jakie odnajdują dla siebie warunki? Co możemy zrobić by roślinom i zwierzętom żyło się w mieście lepiej oraz jak uniknąć konfliktów z człowiekiem?

Powyższe materiały zostały przygotowane przez Łąki Kwietne.